

Aleksiejus LUCHTANAS

Exploration of Varliškės barrow cemetery

In 1998 and 1999 in Varliškės barrow cemetery (Trakai district) 10 barrows were explored. In the barrows the cremations of people and 2 horse burials with the burial items dating from the 10-11th century were found.

Algimantas MERKEVIČIUS

ŽVAINIŲ PILKAPYNO TYRINĖJIMAI 1998 M.

VU 1998 m. tęsė Žvainių pilkapyno archeologinius tyrinėjimus, pradėtus 1997 m. (žr. *ATL 1996 ir 1997 metais*, V., 1998, p. 143–145). Pilkapynas yra Kretingos r., Imbarės sen., Žvainių kaime, į PV nuo Salantų miestelio, pailgoje, Š–P kryptimi orientuotoje kalvoje, vadinamoje Gaidžio kalneliu, kurios ilgis apie 130 m, o plotis – 40–70 m. Pilkapyną 1968 m. surado I. Jablonskis. 1985 m. Š kalvos dalyje žvalgomosios archeologinės ekspedicijos metu V. Šimėnas surado akmeninį įtveriamąjį kirvį.

Šiuo metu žemės paviršiuje išsiskiria 3 pilkapiai, esantys nuolaidesnėje P pilkapyno dalyje, iš kurių vienas labai apardytas. Neabejotina, kad jų pilkapyne yra žymiai daugiau, tačiau jie suplokštėje, tad žemės paviršiuje jų nematyti. Tyrinėjimui pasirinktas pilkapis Nr. 1, šiauriausias iš žemės paviršiuje išsiskiriančiųjų. Jo sampilas buvo iki 0,7 m aukščio, apie 10 m skersmens. 1997 m., pradėjus pilkapį tyrinėti, jis padalintas į keturias dalis: ŠR, PR, ŠV ir PV su 0,5 m pločio 2 kontrolinėmis juostomis, orientuotomis Š–P ir R–V kryptimis. Bendras pilkapio tyrinėjimo ploto dydis – 168 m² (12 m Š–P ir 14 m R–V kryptimi). 1997 m. iširtos 2 pilkapio dalys: ŠR ir PR. 1998 m. tirtos likusios pilkapio dalys: ŠV ir PV. Tiriamųjų plotų dydis – 84 m². Be to, buvo atidengtos 2 m pločio ŠR ir PR plotų dalys šalia ŠV ir PV plotų, nes jose buvę stambūs akmenys sudarė vientisą konstrukciją su neištirtuose plotuose buvusiais akmenimis, kurie, vykstant 1997 m. tyrinėjimams, buvo palikti.

Pilkapio centrinėje dalyje, daugiausia PV ketvirtyje, jau žemės paviršiuje buvo matomi keli stambūs akmenys. Dar daugiau jų atsidengė pilkapio

tyrinėjimų metu. Po jais buvo smulkesnių akmenų. Visas pilkapio sampilas sudėtas iš stambesnių ar smulkesnių akmenų. Pilkapio viršutinis sluoksnius – juodžemis, kuriame rasta vėlyvos, galbūt XVIII–XIX a. gyvenvietės, paskirų radinių: žistos keramikos, koklių gabalų. Ši vėlyva gyvenvietė ir kita ūkinė veikla gerokai apardė pilkapių sampilus, kuriuose taip pat rasta apdegusių ir skaldytų akmenų.

Ištirtame pilkapyje buvo 2 akmenų vainikai. Išorinis vainikas krautas iš labai stambių akmenų. Akmenys dėti 2–3 aukštais vienas ant kito ir 2–3 akmenys vienas šalia kito. Antrame akmenų vainike 2–3 akmenys krauti vienas ant kito bei 2–3 akmenys dėti vienas šalia kito. Akmenų vainikų skersmuo – apie 10 m ir apie 5 m. Pilkapio PV dalyje rasti 3 sudegintų žmonių kapai. Deginti kaulai buvo kartu su degėisiais, nedideliuose akmenų vainikėliuose. Kape Nr. 2, virš degintų kaulų, rastas nedidelis puodelis lygiu paviršiumi. Kapai datuojami vėlyvuju žalvario amžiumi.

Algimantas MERKEVIČIUS

Exploration of Žvainiai barrow cemetery in 1998

In 1998 in Žvainiai barrow cemetery, archaeologists from Vilnius University explored 1 barrow which was inside of 2 stone circles. Their diameter was 10 m and 5 m. The stone circles were made of 2-3 rows and 2-3 layers of stones of different size. In the barrow three cremations dating from the Late Bronze Age were found.

Mykolas MICHELBERTAS

PAALKSNIŲ PILKAPYNO TYRINĖJIMAI 1998 M.

1998 m. VU tėsė Paalksnių pilkapyne (Kelmės r.) tyrinėjimus, pradėtus 1993 m. (žr. *ATL 1992 ir 1993 metais*, V., 1994, p. 107–110; *ATL 1994 ir 1995 metais*, V., 1996, p. 79–82; *ATL 1996 ir 1997 metais*, V., 1998, p. 145–147). Šiame pilkapyne jau buvo ištirta 10 senojo geležies amžiaus pilkapių su griautiniais kapais, B₁ periodo pabaigos – C_{1a} periodo įkapėmis.

1998 m. ištirti dar 3 pilkapiai, esantys Š ir V pilkapyne dalyje (pilkapiai Nr. 3, 14 ir 16 pagal 1993 m. sudarytą numeraciją). Pilkapiai Nr. 14 ir 16 gerokai nukentėję prieš keliolika metų miško tvarkymo metu stumdant